

Az ELTE BTK Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézetéhez benyújtható tanári szakdolgozatok tartalmi és módszertani irányelvei

Az Intézethez az [ELTE TTK által meghatározott szakdolgozati követelmények](#) alapján kétféle tanári szakdolgozat nyújtható be:

- A. **diszciplináris** (irodalmi, irodalomtudományi) kutatásra, valamint
- B. **szakmódszertani** (az irodalomtanítás módszertanára vonatkozó) kutatásra alapozott szakdolgozat.

Az alábbiakban a kétféle szakdolgozattípus tartalmi és módszertani irányelveit írjuk le.

A. A **diszciplináris tanári szakdolgozat** egy szabadon választott irodalmi jelenség feldolgozására irányul. Minden olyan téma elfogadható, amely megragadható tudományosan alátámasztott, következetesen alkalmazható irodalom- vagy kultúratudományos módszertan alapján. Így lehetséges filológiai, textológiai, poetológiai, irodalomtörténeti, irodalomszociológiai, mediális irodalomtudományi, művészetközi összehasonlító vagy összehasonlító irodalomtudományi témát is választani. (Nem magyar nyelven írott művek értelmezésekor tanácsos olyan művet választani, amelyet a dolgozatíró eredetiben is ért.) A szakdolgozat célja, hogy bemutassa a szakdolgozó jártasságát az irodalmi művek értelmezésében, szövegfeldolgozási és elemzési eljárások, irodalomtudományi szemléletmódok alkalmazásában. A szakdolgozatnak nem kötelező saját új kutatási eredményeket prezentálnia: beérheti a létező tudományos eredmények értő áttekintésével és alkalmazási lehetőségeik bemutatásával.

Lehetséges példák:

- egy mű lehetséges értelmezései irodalomtudományi irányzatok szerint vagy létező recepciótörténet feldolgozásával;
- egy irodalmi irányzat vagy csoport irodalomtörténeti jelentőségének mérlegelése;
- egy életmű belső összefüggései;
- egy irodalmi téma, motívum, műfaji séma története egy vagy több korszakban, irodalmi hagyományban;
- irodalmi művek és adaptációik összevetése;

A fenti felsorolás nem teljes, pusztán tájékoztató jellegű. Olyan témát kell feldolgozni, amely legalább részben átfedésben van a létező iskolai gyakorlatban megjelenő irodalmi témakörökkel, beilleszthető az iskolai gyakorlatba. A TTK által kiadott követelményekkel összhangban az irodalmi fókuszú dolgozatban is lennie kell legalább egy olyan elemnek, amely a téma tanítására vonatkozik. Ez az elem lehet a téma tankönyvi feldolgozásainak elemzése, a téma lehetséges bemutatását részletező óraterv, vagy a gyakorlat során már megtartott órára vonatkozó szakszerű reflexió. A reflexióba a mentortanár és tanulók visszajelzései is beépíthetők, de ez nem tekintendő önálló kutatásnak, csak a dolgozat módszertani függelékének. Diszciplináris dolgozat esetében is a dolgozat terjedelmének legalább 15 %-ában kell tanításmódszertani kérdésekkel foglalkozni.

B. A szakmódszertani fókuszú szakdolgozat sokszor csak arányaiban tér el az irodalmi fókuszútól. Így elképzelhető olyan dolgozat is, amely egy viszonylag szűk irodalmi témából (pl. egy mű értelmezése) indul ki, és a kritika-irodalomtudományi recepció áttekintése, valamint a releváns értelmezési lehetőségek felvázolása után nagyobb terjedelemben foglalkozik a téma megjelenésével az irodalmi tantervekben és tankönyvekben, a tanórai feldolgozás lehetséges forráskönyveivel, esetleg óralátogatási tapasztalatok és a saját gyakorlat során megtartott órák reflexiójával.

Lehetséges szakmódszertani témák lehetnek például:

- egyes művek, életművek tanításának lehetőségei a tantervek és tankönyvi feldolgozások mérlegelésével;
- a tantárgy tanításának történetéhez kapcsolódó, de lehetőleg a jelenkori gyakorlatot is orientáló kutatások, pl. kiemelkedő tudós-tanárok életművéről;
- a tantárgy koncepcionális és elméleti problémáihoz kapcsolódó áttekintések, pl. egyes irodalomtudományi részterületek vagy irányzatok tanításához kötődve;
- a magyar irodalomtanítási gyakorlat összevetése releváns nemzetközi és határon túli magyar példákkal.

Olyan interdiszciplináris témák vagy olyan módszertanú dolgozatok esetében, amelyek egyértelműen túlmutatnak az irodalomtudomány és az irodalmi szakmódszertan kompetenciaterületén, az intézet társtémavezető bevonását írhatja elő, vagy visszautasíthatja a téma befogadását. Az empirikus kutatásra építő dolgozatokat csak a témavezető külön indoklásával, szükség esetén társtémavezető bevonásával fogadjuk be, egyébként olyan oktatási egységhez javasoljuk beadni őket, ahol ilyen módszerekben jártas oktatók vezethetik és bírálhatják a szakdolgozatot. Nem intézeti témavezető kizárólag a szakmódszertan oktatásáért felelős tanszék előzetes engedélyével kérhető fel.